

Gospodarske poboljšice i uredjenje voda

Dalmacija ne oskudjeva prekrasnim poljima, sa rodnom zemljom, jer uz ona što sam prije iztaknuo govoreći o tlu, imade ih još mnogo, zbilja znamenitih kao: Petrovopolje, Oštrovica, Morpolača, Vrana, Posedarija, Imotsko polje, Rastog i Jezero u Vrgorcu, Neretva, Skradin, Čista, Dugopolje, Muč, Konjsko i još drugih ne računajuć polja po otocima kao np „Lumbarda“ u Korčuli, Velopolje na Visu, Nerežišće na Braču, Starigrad na Hvaru i t. d. Žalibože, treba ipak iztaknuti, da taman krasnija polja, koja bi mogla sačinjavati bogatstvo zemlje i zbog njiva i zbog livada rodni podvrgnuta su opetovanim poplavama, pa stoga leže ili sasvim neobrađena, ili se na nje ne može uporabiti ovo intenzivno i razvijeno gojenje za koje bi inače ona bila tako liepo sposbona i toli znamenita.

Naravna ti livada daje obično prihod loš i hrdjave vrste zbog šaša i drugih močvarnih bilina koje zahvate mah nad drugim pravim livadnim travama, a izključeno je gojenje jesenskih ili zimskih bilina. Ako se voda na vrijeme osuši, tad je omogućeno gojenje samog kukuruza, koji se i prilično razvije zbog gliba, koji više ili manje gnoji zemlju, ali je uvijek ipak izložen štetama voda u jesen koje često kvare usjeve; ako se naprotiv kiše produže u pramaljeće, tad prodje i mjesec lipanj a polja se ne mogu obraditi, nit se drugo može gojiti do prosa, koje daje doduše dobru slamu, ali loše zrnje, kojim težak uz sierak, smjesa kruh kojim se mora nasititi.

Triljsko i Sinjsko polje, ravnice Oštrovice i Morpolače, Vasko polje u Vrlici, Imotskopolje od Kamenogmosta do Nuge i Jama u Ercegovačkom području, Rastok i Jezero u Vrgorcu, Neretvanska dolina, Petrovopolje i t. d. i t. d. imaju se smatrati većim dielom, kao močvare koje ipak obuhvaćaju površinu po katastralnim podacima od 13382 h

To je takvo stanje stvari, kojemu treba odmah i ozbiljno doskočiti, ako se zahtjeva i ako se hoće zazbilj poboljšati gospodarsko poljodjelske prilike Dalmacije, pošto se radi da se oduzme vodama zemljišta koja bi bila najbolja za težitbu, kojima pokrajina toliko oskudjeva, i uz to da se ozdrave ciele predjele od kužnog zraka, koji ruši, omlohavi i ubija bjednog težaka u mnogim selima, te koji